

20 ՓԱՐՍ

ՀԱՄԱԿԱՆ ԳԱՐԻ ԵՄ ԵՆԻ ԿՈՄԻՏԵՆ ԳԵՏԵ ԵՄ ՈՐԴՆԱԼ
ԱՐԽԻՎԻ ԱՐԽԻՎԻ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԽԻՎ

دردیله غلطده آردوگ غریسی اداره

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՎԷԼ

Օ Ր Ա Գ Ի Ր

Հայտնություն և հարցախոս

20 ՓԱՐՍ

ԱՐԽԻՎԻ ԱՐԽԻՎԻ	
Կ. Պոլսի Կոմիտեի Կարգադրությունները	150
Կ. Պոլսի Կոմիտեի Կարգադրությունները	75
Կ. Պոլսի Կոմիտեի Կարգադրությունները	40
Կ. Պոլսի Կոմիտեի Կարգադրությունները	56
Կ. Պոլսի Կոմիտեի Կարգադրությունները	28
Կ. Պոլսի Կոմիտեի Կարգադրությունները	50

Կարգադրությունները Կարգադրությունները Կարգադրությունները

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Վաղը, Հինգշաբթի, Արեւելքը Հայաստանի լի Աւետ. ման տունը պատմաւաւ:

ՖԻՆԱՆՍԱՅԻ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՎԱՐՈՒՄՆԵՐԸ

Ճրարային երկրագործական վարժարաններում մէջ աշակերտներու ընդունելութեան պայմաններու մասին հրատարակուած պայտօնական ծրագրէ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները բաղդը օգտակար կը համարենք, քանի որ մեր մէջ ալ հետզհետեւ կը բազմանայ այն երկր-տասարներու թիւն որոնք իրենց ուս-ման ընթացքը այստեղ աւարտելէ ետք, կը փոխադրին Եւրոպա երկաւ երկրա-գործութիւն ուսանելու:

Ճրարային երկրագործական ազգ. վարժարաններուն հաստատուած են ի կրան-ժուան, ի կրնեան եւ ի Մոնթե-լիէ: Աստի կը ընդունին գիւնդթիւնի ան-աշակերտներ, կէս-գիւնդթիւնի, ցու-րեկթիւնի եւ ազատ ունիւթիւնի: Առաջին երկուքն թիւն սահմանա-փակ է: Գիւնդթիւնի, կէս-գիւնդթիւնի ու ցուրեկթիւնի աշակերտները կը հե-տեւեան ըստը դասերուն միանգամայն եւ մասնաւորապէս գործնական վար-ձերուն ու աշխատութիւններուն: Ազատ ունիւթիւնի երկուքն կը գտնուին այն դասնիւններուն որոնք կը պատ-շահեն իրենց եւ չեն կրնար ոչ դասա-րանները մտնել ոչ ալ ընտրութեանն ներքէ: Միւսին, բացառաբար, կրնան դասնիւնի կարգ մը գործնական վար-ձերու հետեւելու: ամսական 25 ֆրանքի որով դուրսը մը վճարուի:

Երկրագործական ազգ. վարժարան-ներուն մէջ օտարականները կրնան ըն-դունուիլ իւրեւ ցուրեկթիւնի աշակերտ-կամ ազատ ունիւթիւնի: Եթէ ֆրանսա-ցիներէն պէտք եղած թիւով գիւնդթի-ւնի ու կէս-գիւնդթիւնի չեն ներ-կայանա, այդ պարագային մէջ բաց մնացած տեղերը կը ընդունուին օտար աշակերտները:

Ուսանողաց տարեկանները սահ-մանուած են հետեւեալ կերպով.

Գիւնդթիւնի	1200 ֆր. տրեւ
Կրան-ժուան	1000 »
Մոնթելիէ	1000 »
Կէս-գիւնդթիւնի	600 »
Երեք վարժարաննե-րուն համար	400 »
Նոյնպէս երեքին համար	200 »

Գտնուող կ'աւանդուին տեսական ու գործնական կերպով, եւ նպատակ ու-նին պատրաստելու այն երեւտասար-ները որոնք պիտի վարեն գիւնդթիւ-նի կարուածներ, իրենց կամ ուրիշ հաշ-ւային, եւ կամ երկրագործութիւն պիտի սովորեն: Ուսանող կ'աւանդուին կա-նոնաւոր դասախոսութիւններով կամ

հրապարակախօսութիւններով. աւելց-զատ, գործնական աշխատութիւնն-ը կը կատարուին թէ ընտրութեանն մէջ եւ թէ վարժարանին հողերուն վը-րայ: Այս կերպով, աշակերտները մաս-նակցելով վարժարանին վարչութեան զանազան ճիւղերուն, աւելի կ'ունենան ուսումնասիրելու ազարակային աշխա-տութեանց կատարման ու հսկողու-թեան եղանակը:

Ազարակներու եւ երկրագործական աշխատանքներու մէջ պայտօններ կը կատարուին, ուսուցչներուն առաջ-նորդութեամբ, վարժարանին մէջ ա-ւանդուած դասերը լրացնելու համար: Դասաւանդութեանց շրջանն եւ եր-կուրեկէն տարի ընդունելութեան ներկայացողները պէտք է իրենց 15օր տարին լրացուցած ըլլան այն տարւոյ ապրիլին, որուն մէջ կը ընդունուին: Ընդունելութիւնը կը կատարուին մը-րցումով: մըրցումի ընդունուելիքը աշա-կերտաց թիւը, իւրաքանչիւր վարժա-րանի համար, նախարարական որոշ-մամբ կը նշանակուի ամեն տարի: Բըն-նութեանց հրաւերները կը կատարուին երկրագործական նախարարութեան մի-ջոցաւ: Գիւնդթիւնը կը կատարուին զարուար եւ բերանացի: Գարունները չորս նիւթի վրայ կը կայանան:

1. Ճրարային շարքութիւն մը:
2. Թուարանութեան գրահաշիւ կամ չափախոսութեան վերաբերեալ խնդրը մը լուծումը:
3. Բնագիտութեան կամ քիմիագիտու-թեան վերաբերեալ հարց մը:
4. Բնական-գիտութեան վերաբերեալ հարց մը:

Այս առարկայներէ իւրաքանչիւրին գրաւոր պատրաստութեան համար երեք ժամ միջոց կը տրուի:

Գրաւոր ընտրութիւնները կը կատար-ուին յուլիսի առաջին երկուշաբթիին ու յաջորդ օրը: Ճրարային հետեւեալ քա-ղաքներուն մէջ, ուր որ յարմար թուի, ընտրութիւններու: Ալեք, Ալիք, Պորտ, Բիւրս, Տիւրք, Լիւն, Մարսիլ, Մոնթելիէ, Նանս, Նանս, Բարլի, Ռեն, Թուրք, Թուր:

Բերանացի ընտրութիւններն հրապա-րային են եւ կը կատարուին օգոստոս ամսոյն մէջ. այդ ընտրութեանց կենթա-րուին ամենը որոնք գրաւոր ընտրութիւ-ններուն մէջ ընտրուելի դատուած են: Երանացի ընտրութիւնները կը կատար-ուին ի Բարլի, Ալեք, Թուրք եւ Լիւն: Անոնց առարկայները երեք եւ միւսնիւններին, ընագիտութեան կամ քիմիագիտութեան եւ բնական գիտու-թեանց վերաբերեալ նիւթեր:

Երկրագործական վարժարաններուն մէջ ձրի աշակերտաց ընդունելութեան համար գտնուներն յատկացուած են, թուով ինը եւ ի հարկին կոտորակաւ: Այս գտնուները կը աւուրին դպրոցական վերախաւսին եւ սկզբում մէկ տարե-շրջանի համար միայն: Բայց կրնան ա-նոն շրջանի վերջը նորոգուիլ այն աշա-կերտներուն համար որոնք արժանաւոր կը համարուան իրենց յաւաքիւնիւն-թեամբ ու վարժով, ինչպէս նաեւ հա-

կառակ պարագային մէջ՝ դպրոցական տարւոյն վերջը կրնան կտրուի:

Իրենց ուսումնայ շրջանն աւարտելէ ետք՝ այն աշակերտները որոնք կան-նագրի արժանաբար ընտրութիւնները գտնացուել կընդունան, կընդուն-վան իրենց յախ բան տրուած են ու կանո-նաւորապէս աշխատած, կրնան ուս-ման վկայագիր մը ստանալ: Ազատ ունիւթիւնները ոչ վկայագիր ոչ ուսման վկայագիր տանելու իրաւունք ունին: Ամեն տարի, դպրոցէն ելնող առաջ-նորդ ունի միտալ մը, երկրորդը ար-ժանի միտալ մը, երրորդը պիւնէ մի-տալ մը:

Ճրարային վերջուլեալ երկրագործա-կան երեք վարժարաններէն զատ՝ կայ նաեւ երկրագործական ազգային հաս-տատութիւն, կամ երկրագործական ընդունելութեան վարժարանը որ 1848ին հիմնուած է ի Դիւրալի ալմ-կը գտնուի Բարլի: Գլխաւորաբար փո-ղաց, թիւ 16: Այս վարժարան իրեն յարակից դասնային հաստատութիւններ ունի գործնական փորձերու եւ աշխա-տութիւններու յատկացուած: Վարժա-րանին մէջ աւանդուած դասերն զատ, հինգշաբթի օրը կը աշակերտները կը հետեւին երկրագործական, ճարտարա-պետական, բուսական եւ հո-ղագործական դասախօսութեանց, որոնք կը լրացուին պայտօններով ու այլեւս թիւններով ազարակներուն մէջ, անա-նոց վաճառատներէն, երկրագործա-կան երկրագործական, անտառային եւ այլն: Թէ այս վարժարանին եւ թէ Բա-րլիի գիտական հաստատութեանց հա-ւաքանդները, ինչպէս նաեւ գրաւորներ, որոնք աշակերտներուն արժանաբար-ութեան ներքեւ են, մեծ դիւրութիւններ կընծայեն անոնց: Դասախօսութիւնը կ'աւարտին յուլիսի առաջին կիսամեկնի մէջ: Վարժարանին Տնօրէնութիւնը մի-ջոցեք հետք առած է որպէս զի այն աշակերտները որոնք երկրագործի գա-լակ չեն, կարենան իրենց արձակուրդի գտնէ երկու ամիսը անցնելու: Երանացի զարուարութիւն մէջ, անոնց շահագոր-ծումն ու մատակարարութիւնը մօտէն ուսումնասիրելու համար, որոնց վրայ գրաւոր աշխատութիւն մը կը ներկայաց-նուին վերաւարտ: Վարժարանին շրջանն եւ երկու տարի, զոր բոլորելէ ետք՝ աշակերտը կը ստանան ճարտար-ապետական վկայագիր: Երկու տարին մէկ անգամ, վկայագիր աշա-կերտներուն առաջին երկուքը գիտա-կան ծախքով կը դրուին Ճրարային ու ի մէկ կողմը կամ օտար երկր, երկրագործական պատշտով մը որ կը տուէ երեք տարի:

Այս վարժարանը գործնական աշա-կերտներ միայն կընդունի: Տնօրէն-թիւնը, ի հարկին, ծնողաց կը հա-

ղորդի հասցենքն այն կրթական հաս-տատութիւններուն կամ մասնաւոր տուններուն, ուր կրնան ընտրութիւն հաստատել իրենց զաւակները, հակո-ղութեան տակ մնալով: Բնականութե-թիւնը անխորհր կը կատարուին միջու-մով: Երեք ընտրելի ներկայացող աշա-կերտը պէտք է տասներեք տարին լրացուցած ըլլայ: Աշակերտաց տարե-կիսական 500 ֆրանք ընտրութեան ծախ-քներն ալ հաշուելով: Գիրք ու զանազան առարկաներ ձրարար կը տրուին: Ա-շակերտը պարտաւոր են նաեւ իւրաք-անիւն տարւոյ սկիզբը 60 ֆրանք յանձնել՝ պայտօններ, բոլորի կապ-պատահական ծախքերու համար:

Ձրի աշակերտաց ընդունելութեան համար յատկացուած գտնային թիւ-ւով տանն ու, վեց 1000ական ֆրանք-նոց եւ չորս 500ական: Այս վարժարանը, կանոնաւոր ա-շակերտներէ զատ, կընդունի նաեւ ա-զատ ունիւթիւններ տարեկան 50 ֆրանքի փոխարէն: Այս վերջիններուն ոչ տա-րիքը կը հարցուն ոչ ալ ընտրութեան կենթախուին: Ինչպէս յարմար դատու-ած դասերուն կը հետեւին, բայց չեն կր-նար դասարաններն ու ընտրութեանն-երը մտնել:

ՀՆԴԻՎՆԵՐԸ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՏ

Այն պահուն որ շատ չանցած յետին Կարմիրմիւսիներն անհետ պիտի ըլլան Միացեալ-Նահանգներէն, միտքն ակամայ կը դառնայ դիւրի անցնելու տոհմիկ ցեղի մը որ իրեն ալ իր փառքն ունեցաւ: Մասնա-կէ Գիւնդթիւնը Գիւնդթիւնը, իր ամե-նէն համարելի հերոսները այս ցեղէն օրո-սուած է: Նուազ ծանօթ են անոնք որոց-մէ ներշնչուած են ամերիկացի բանա-տուներէն: Մակայն, ամերիկեան բանա-տուներէն իր գլխաւոր, Թիւրք իր միակ ինքնատիւութիւնը կը պարտի մեծ դպրոցին եւ անտառներուն: Այս նախկին ընկերներուն, պիւնթի եւ երկրի այս որ-տորներուն Առանց անոնց, բնաւ չպիտ-ի գտնուի անգիտական բանաստեղծութե-նէն, եւ Գիւնդթիւնը, Լեւիթիլը սովոր-ած խոսակցութիւնը լի պիտի ըլլայ թաւա Գիւնդթիւնի եւ Թեւիթիլի: Եթէ իրենց գործերէն անտառներէն ինչ որ վերջին վայրերէն իրենց բարեկարգ, առաջնորդ, առաքինութիւնները դժբախտութիւններու պատճառով անհետ կընդունուին եւ անտառ-ներուն տեղը գրած են անոնց մէջ պէտք կ'ըլլայ որ ամերիկեան գրականութիւնը սխալած նկատուի այս վերջին ժամա-նակներու երգիծարան հեղինակներէն: Արթիւր Ուարտ կամ Չարլզ Պարսոն, ի 1866ին մեռաւ երեսուն տարեկան, իր ոտիքը Ժող Պիլիկոյ Չարլզ Լիւիս, Հանս Պրայմենները անմահ իրականութեան ստեղծ-ծիւր, եւ Մարք Թոմս, իւր բանաստեղծ-ներէն Հուպերը, Ետիպ Բօ եւ Ուոլը Հուպերը:

Բայեղադրաբար կարմիրմիւսիները կա-յին, եւ ինչպէս որ քաղաք բանաստեղծու-թիւնն անոնց կը պարտի իր առաջին հո-ղապետը Գիւնդթիւնը, Բուրքը, անոնի ալ ամերիկեան բանաստեղծութիւնը անոնց չնորհիւ ի յայտ կ'եւր իրենց անպար-տաւորութիւնը:

Նախորդութիւն մը անգիտականէն տա-րեւ, Գիւնդթիւնը բանաստեղծու-թիւններու մասին մէջ, որ հեղինակը ներշնչուած է վայրենիներու կեանքէն: 1794ին ծնած եւ 1878ին մեռած եւ Գիւն-դթիւնի հինգ տարու մեծ, Պրայմեն ամերի-կացի առաջին բանաստեղծն եղաւ որուն համարը կորցրեց անցաւ ուրիշանն եւ տա-րածուեցաւ Եւրոպայ մէջ, եւ մնաց հայրն ամերիկեան բանաստեղծութեան Բարոյա-կան եւ փիլիսոփայական գեղեցիկ գործե-րուն արժանիքն, առանց պակսելու:

Այս մասնաւոր բանաստեղծութիւնները կրնան երեք խումբերու բաժնուիլ: Առա-ջինին մէջ բանաստեղծն ի վեր կը հանէ հին առաջնորդներ, անոնք առանցապէ-ս պիտի են որոց մէջ գիւրտը նուազ բաժնի ունի քան պատմիչին արուեստը: Այսպէս է Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

մեր տարիաւորները զիրար կը սիրեն: Գէթ յարգելի անոնց գիւնդթիւնները:

Բայց այս անոն հաստատուեցին էն նշանաւոր թերեւ հետեւեալին է զոր կը թարգմանենք հայ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՆԻՈՒԹՅԱՆ

Հայերը տարիի չափ առաջ, այն ա-տեն երբ անտառներուն մէջ ուղեորը կը նմարէ վայրի Եւրոպեամբ՝ չոր խոլու-կամ ցարախներու շրջանը ճարակելու վրայ:

Իւրերի մը ստորոտը, որուն ժայռոտ կողմը կը կրէին խոտաւետ մարմնի մը, եւ զորտը ամառանց մը կը պատշապակի-նային գէտ, երկնի մը սովորած էր զայ-նին արարել: Բայց այն ատեն միայն կուգար երբ լուսինն իր ցօրը կը սկսէր անոր կատարի վրայ, եւ ոչ որ գիտէր այն դաստի մեղադրանքներն ուր կը թա-փուէր նա ցօրիկին:

Ճիւղակի էր ոտը, ճակտին վրայ ալ կը տեսնուէր արձաթի պէս ճերմակ արտա-մը, որ կարծես կը փայլէր լուսաւորանի մը ճանդիւնակ: Եւ այնպէս մոռացաւ գի-ւնդթիւն մը մէջ:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

Եւ Լէ Ռալֆը Միւսթը (հեղինակն պատմու-թիւն մը) հեղինակութիւնը, ուր բանաս-տեղծը կը ներկայացունէ երեստարգր ցե-ղապետ մը որուն ձեռքէն հակառակորդը կը յաղթուի խոսակցութեան, եւ որ յաղթու-թիւն ետեւէն կ'ընայ, կը մեղացունէ զայս եւ սիրուն օրիորդը կը բեր իր վրանը, ուր իր ընկերները կը պահպանեն զայն:

մեր տարիաւորները զիրար կը սիրեն: Գէթ յարգելի անոնց գիւնդթիւնները:

Բայց այս անոն հաստատուեցին էն նշանաւոր թերեւ հետեւեա

18 1—3

